

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӨСЛИМ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
МƏЛЛƏ-ТАМАК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫНЫҢ
III ЧАКЫРЫЛЫШ XLVI УТЫРЫШЫ**

КАРАР № 1

Мəллə-Тамак ав.

“30” апрель, 2019 ел

**Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Мəллə-Тамак авыл
жирлеге жирле үзидарə органнарының муниципаль норматив хокукый
актларына һәм законнарға үзгəрешлэр кертү мониторингын үткəрү
турындагы нигезлэмəне раслау хақында**

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Мəллə-Тамак авыл жирлеге жирле үзидарə органнарының Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Мəллə-Тамак авыл жирлеге жирле үзидарə органнары тарафыннан кабул ителгән (чыгарылган) муниципаль норматив хокукый актларға һәм законнарға үзгəрешлэр кертү буенча эшчэнлеген камиллəштерү максатларында, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Мəллə-Тамак авыл жирлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Яңа Усы авыл жирлеге Советы **КАРАР БИРƏ:**

1. «Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Мəллə-Тамак авыл жирлеге жирле үзидарə органнарының законнар һәм муниципаль норматив хокукый актларына үзгəрешлэр кертү мониторингын үткəрү» турындагы нигезлэмəне раслау хақында.

2. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Мəллə-Тамак авыл жирлеге жирле үзидарə органнарына:

үз норматив ижади эшчэнлегендə əлеге карарның 1 пункты белән расланган Нигезлэмəгə таянып эш итəргə;

əлеге Нигезлэмəнең үтəлеше өчен жаваплы затларны билгелəргə;

жаваплы затлар итеп билгелəнгән муниципаль хезмəткəрлэрнең вазыйфай күрсəтмэлэренə тиешле үзгəрешлэр кертəргə.

3. Əлеге карарны Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Мəллə-Тамак авыл жирлеге Уставында билгелəнгән тəртиптə бастырып чыгарырга, шулай ук Интернет мəгълүмати-телекоммуникация челтəренен Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Мəллə-Тамак авыл жирлеге рəсми сайтында урнаштырырга.

5. Əлеге карарның үтəлешен контрольдə тотуны үз өстемдə калдырам.

6. Əлеге карар рəсми басылып чыккан көненнən соң 10 кən узгач үз көченə керə.

Татарстан Республикасы
Мөслим муниципаль районы
Мəллə-Тамак авыл жирлеге
башлыгы урынбасары

Р.Р.Гараева

«Расланган»
Татарстан Республикасы
Мөслим муниципаль районы
Мәллә-Тамак авыл жирлеген
Советының
2019 ел, 30 апрель, 1нче
санлы карары

**Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл
жирлеген жирле үзидарә органнарының муниципаль норматив хокукый
актларына һәм законнарға үзгәрешләр кертү мониторингын үткәрү
турында Нигезләмә**

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлеген жирле үзидарә органнарының законнарға һәм муниципаль норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертү мониторингы (алга таба – мониторинг, муниципаль актлар, жирле үзидарә органнары) үз вәкаләтләре чикләрендә жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган системалы, комплекслы һәм планлы эшчәнлеген, мәгълүмат кабул итүне (бастыруны) тәмин итү өчен жыю, гомумиләштерү, анализлау һәм бәяләү буенча, муниципаль актларны үзгәртү яки көчен югалткан дип тануны (гамәлдән чыгару) күздә тотат.

2. Мониторинг жирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелә.

3. Жирле үзидарә органнары мониторинг үткәргәндә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы аппаратының юридик хезмәте (юридик бүлеген) һәм муниципаль берәмлекнең башка жирле үзидарә органнары белән хезмәттәшлек итәләр.

4. Жирле үзидарә органнарында мониторинг үткәрү өчен җаваплы затлар билгеләнә.

5. Мониторинг үткәрүнең максатлары булып:

федераль һәм республика законнарына туры китерү максатларында муниципаль актларны кабул итү, үзгәртү һәм аларның үз көчләрен югалтуын тану ихтыяжларын ачыклау;

муниципаль актларда коллизияләрен, каршылыкларны, бушлыкларны (кимчелек, пробел), хокукый җайга салуда кабатлауларны бетерү;

жирле үзидарә органнарының норматив хокукый базасын системалаштыруны тәмин итү;

муниципаль актларда коррупциячел факторларны ачыклау;

муниципаль актларның яисә аларның аерым нигезләмәләренен (нормаларның) гамәлдә файдаланылмаган (актуальлеген югалткан) яисә кулланылмаган нигезләмәләрен ачыклау;

хокукый куллану нәтижәлеген арттыру; муниципаль актларны гамәлгә ашыруның нәтижәлеген киметүчел факторларны ачыклау;

муниципаль актларның үтәлешен тәмин итүдә жирле үзидарә органнарының тиешле бүлекчәләре тарафыннан контрольне гамәлгә ашыруга

булышлык күрсәтү;

канунчылык (нормалар чыгару) буенча эш барышын камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү тора.

6. Мониторинг үз эченә үзгәрешләрне жыю, гомумиләштерү, анализлау һәм бәяләүне ала:

федераль конституциячел законнар, федераль законнар, Россия Федерациясенең башка закон актларын;

Россия Федерациясе Президенты указлары, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарлары, федераль башкарма хакимият органнарының норматив хокукый актлары, федераль дәрәжәдәге законга кагылышлы башка норматив хокукый актларны;

Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актларын;

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы норматив хокукый актларын;

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл җирлеге Уставы, муниципаль актларын.

7. Мониторинг үткәрүнең нигезләре булып:

федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертү;

хокукый жайга салуның билгеле бер өлкәсендә муниципаль актларны куллануны анализлау;

прокуратура органнары мәгълүматы;

муниципаль актларның кимчелекләре яки аларны камилләштерү турында массакүләм мәгълүмат чаралары мәгълүматы;

гражданның, юридик затларның, шул исәптән иҗтимагый, фәнни, хокук саклау һәм башка оешмаларның, шәхси эшқуарларның, дәүләт хакимияте органнарының, муниципаль берәмлекләрнең вәкилләкле органнары депутатларының муниципаль актларның камил булмавы турында мөрәжәгатьләре, шул исәптән:

Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгы тарафыннан Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелгән муниципаль актларга карата үткәрелгән хокукый экспертиза бәяләмәсе;

билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле затлар тарафыннан муниципаль актларга карата коррупциягә каршы эзерләнгән экспертиза бәяләмәләре;

җирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелә торган конференцияләр, семинарлар, гавами тыңлаулар, иҗтимагый фикер алышуларның һәм башка чараларның йомгаклау документларын үз эченә алган мөрәжәгатьләр тора.

II. Мониторинг үткәрү тәртибе

8. Җирле үзидарә органнары, аларның компетенциясе мәсьәләләре буенча әлеге Нигезләмәнең 4 пунктында күрсәтелгән җаваплы затлар белән берлектә мониторинг үткәрәләр.

Мониторинг үткәрү максатларында эшче төркемнәр төзелергә, киңәшмәләр, консультацияләр үткәрелергә, кирәкле мәгълүмат соратып алынырга, Татарстан Республикасының башка муниципаль берәмлекләре, Россия Федерациясе субъектлары тәҗрибәсе өйрәнелергә, башка эш формалары

кулланылырга мөмкин.

9. Мониторинг:

элегә Нигезләмәнең 6 пунктында күрсәтелгән актлар;
федераль, республика һәм муниципаль дәрәжәдәге норматив хокукый актларны дөгьвалау эшләре буенча суд актлары (суд практикасы);
прокурор актлары анализы аша башкарыла.

10. Мониторингны гамәлгә ашыру, жирле үзидарә органнарының норматив базасын анализлау, шулай ук мониторинг йомгаклары буенча үткәрелгән норма булдыру эше нәтижәләрен теркәү максатларында муниципаль берәмлекнен жирле үзидарә органнарында муниципаль норматив хокукый актлар реестрларын булдыру һәм алып бару тәртибе турында муниципаль берәмлекнен вәкиллекле органы карары нигезендә башкарыла торган муниципаль норматив хокукый актлар реестрлары файдаланыла.

11. Мониторингны гамәлгә ашыру процессын оптимизацияләү өчен мәгълүмат системаларының автоматлаштырылган сервислары кулланылуны (аларның операторлары белән килешүләр төзүгә бәйле, күрсәтелгән мөмкинлекләр булганда):

«Гарант» мәгълүмат системасында контрольгә куелган закон һәм башка норматив хокукый актларга үзгәрешләр турында мәгълүмат керү;

«Гарант» мәгълүмат системасын хокукый жайга салуның тиешле өлкәләре буенча яңалыклар тасмалары мәгълүматы керү;

«Кодекс» мәгълүмат компаниясенә «Региональ законнар аналитигы» автоматлаштырылган мәгълүмат системасынан муниципаль актларның законнарга туры килмәве турында мәгълүмат керүне тәмин итү.

Мониторингны гамәлгә ашыру процессын оптимальләштерү максатларында башка мәгълүмат системалары сервислары да файдаланыла ала.

12. Муниципаль хокукый актларны кабул итүне (бастырып чыгаруны) тәмин итү, элегә Нигезләмәнең 9 пунктында күрсәтелгән анализ белән бергә үз көчләрен югалтуын (гамәлдән чыгаруны) тану өчен мониторингны гамәлгә ашырганда муниципаль актларны куллану практикасы турында мәгълүмат түбәндәге критерийлар буенча гомумиләштерелә һәм бәяләнә:

кеше һәм гражданның гарантияләнгән хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатләрен саклау;

муниципаль актларны кабул итү (бастырып чыгару) зарурлыгын билгеләгән зуррак юридик көчкә ия норматив хокукый актларның булуы;

муниципаль акт чыгарганда жирле үзидарә органы компетенциясе чикләрен саклау;

муниципаль актта коррупциячел факторлар булу;

ижтимагый мөнәсәбәтләренә хокукый жайга салуда тулылык;

коллизия хокук нормалары;

юридик-техник характердагы хаталар булу;

кулланганда муниципаль акт нигезләмәләренә мәгънәсен бозу;

муниципаль хокукый актны кулланганда хокуксыз яисә нигезсез карарлар, гамәлләр кылу (гамәл кылмау);

норматив хокукый актларны куллану тәжрибәсе булу;

норматив хокукый актларны куллануның бердәм тәжрибәсе булмавы;

муниципаль актны аңлату мәсьәләләре буенча гаризалар (саны) һәм

эчтәлеге;

муниципаль акт белән жайга салынган мөнәсәбәтләргә бәйле рәвештә мөрәжәгать итүчеләрнең таләпләрен канәгатьләндерү (канәгатьләндерүдән баш тарту) турындагы закон көченә кәргән суд актлары һәм аларны кабул итү нигезләре.

13. Мониторинг нәтижәләре буенча федераль һәм республика законнарында муниципаль актларның үзгәрүенә китерә торган үзгәрешләр ачыкланган очракта, җирле үзидарә органнары тарафыннан:

муниципаль актка үзгәрешләр кертү турында, муниципаль актның үз көчен югалтуын тану турында, яңа муниципаль акт кабул итү турында тиешле муниципаль актлар проектлары эшләнә;

муниципаль актларны күбрәк юридик көчкә ия булган актлар белән тәңгәлләштерүгә юнәлдерелгән башка чаралар күрелә.

14. Муниципаль актларны үзгәртү ихтыяжын тудыручы федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертелгән очракта, мониторинг федераль яки республика акты басылып чыкканнан соң 30 көн эчендә үткәрелә.

Мониторинг үткәрүгә нигез булып гражданның, юридик затларның, шәхси эшкуарларның, дәүләт хакимияте органнарының, муниципаль берәмлекләренә вәкилләкә органнары депутатларының мөрәжәгатьләре, шулай ук прокуратура мәгълүматы торса, «Россия Федерациясе прокуратурасы турында» Федераль законда билгеләнгән вакыт аралыгында карала торган прокурор актларыннан тыш, мониторинг мөрәжәгать кәргән көннән алып, 30 көн эчендә гамәлгә ашырыла. Әлеге очракларда мониторинг үткәрү нәтижәләре турында мөрәжәгать итүче затка хәбәр ителә.

Федераль һәм республика законнары актларының ерак киләчәктә (перспективада) үз көченә керә торган үзгәрешләре ачыкланган очракта, җирле үзидарә органнарының норматив эшчәнлегә планнарына тиешле төзәтмәләр кертү турында тәкъдимнәр кертелә.

III. Мониторинг нәтижәләрен тормышка ашыру

15. Муниципаль акт проекты эшләү һәм мониторинг нәтижәләре буенча муниципаль актны кабул итү, әлеге нигезләмәнең 14 пунктындагы өченче абзацында күрсәтелгән очрактан тыш, федераль һәм (яисә) республика законнарының тиешле акты үзгәртелгәннән соң ике айдан да соңга калмыйча үткәрелә.

16. Мониторинг үткәрү өчен җаваплы затлар җирле үзидарә органнары җитәкчеләре алдында хисаптан соң килүче айның 5 көненнән (числосыннан) дә соңга калмыйча, мониторинг нәтижәләре турында хисап тоталар.

16.1. Мониторинг нәтижәләре турында хисап (мәгълүмат) үз эченә:
мониторинг үткәрү объекты турында мәгълүмат;
мониторингны үткәрүчеләр турында мәгълүмат;
мониторингны үткәрү вакыты турында мәгълүмат;
хокукый жайга салу предметының кыскача характеристикасы, мониторинг үткәрү өчен нигезне алырга тиеш.

16.2. Мониторинг нәтижәләре турында хисап (мәгълүмат) үз эченә:
хокукый жайга салуда ачыкланган проблемалар турында мәгълүмат;

муниципаль актларга үзгәрешләр кертү һәм (яки) яңа муниципаль актларны кабул итү, юкка чыгару зарурлыгы турында тәкъдимнәр;

тиешле хокукий мөнәсәбәтләр өлкәсендә хокукий жайга салуны камилләштерүгә юнәлдерелгән, мониторинг нәтижәләренә нигезләнгән башка нәтижәләр һәм тәкъдимнәрне алырга мөмкин.

17. Мониторинг нәтижәләре буенча кабат кабул ителгән муниципаль актлар законнар белән билгеләнгән тәртиптә һәм вакыт аралыгында Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукий актлары регистрына кертү өчен жибәрелә.

Регистрга кертү өчен мониторинг нәтижәләре буенча ачыкланган, әлеге регистрда булмаган муниципаль актлар жибәрелә.

18. Мониторинг нәтижәләре буенча нормалар булдыру барышын (процессын) камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләнәргә мөмкин.

IV. Җаваплылык

19. Мониторинг үткөрү һәм хокукий-ижади эшчәнлек өчен җаваплы затлар мониторингны оештыру, шулай ук муниципаль актларны жирле үзидарә органнары карамагына караган тиешле хокукий жайга салу өлкәсендә федераль һәм республика законнарына туры китерү (яраклаштыру) өчен шәхси (шул исәптән дисциплинар) җавап бирә.

20. Тискәре нәтижәләргә, шул исәптән гражданның, юридик затларга, җәмгыятькә һәм дәүләткә зыян китерүче мониторинг нәтижәләре буенча гамәлләр кылган (гамәлләр кылмау) өчен законнар нигезендә жирле үзидарә органнары җитәкчеләре җавап бирә.
